

ترکیه به دنبال معامله با روسیه در قفقاز است

ترکیه خود را به عنوان یک رهبر منطقه ای در خاورمیانه، شمال آفریقا، تا حدی در بالکان و قفقاز معرفی می کند، و در این ضمن قبل از هر چیز منافع خود را دنبال می کند، از جمله منافع اقتصادی. احتمالاً هدف از فعال سازی سیاست خارجی ترکیه، آنهم نه تنها در قفقاز جنوبی، ایجاد بستری جدید برای معامله در سیاست خارجی با مسکو در مورد موضوعات مورد علاقه آنکاراست.

به گزارش آران نیوز؛ 15 سپتامبر سال 2020 در صد و دومین سالگرد تصرف باکو توسط ارتش اسلامی قفقاز نوری پاشا، هواپیماها و هلی کوپترهای نیروهای هوایی آذربایجان و ترکیه پروازهای نمایشی را در فضای هوایی این جمهوری حاشیه خزر، و بر فراز دومین شهر بزرگ آذربایجان یعنی گنجه انجام دادند. الهام علی اف، رئیس جمهور آذربایجان در همان روز با ارسال نامه تبریکی به همتای ترک خود رجب طیب اردوغان، گفت: "برادری و دوستی" بین آذربایجان و ترکیه نمونه ای برای کل جهان است. در این نامه علاوه بر تبریک و اشاره به رویداد تاریخی، از رهبری ترکیه بخاطر حمایت از باکو در درگیری های ماه ژوئیه در مرزهای آذربایجان و ارمنستان قدردانی شده است.

در سفر رسمی رئیس جمهور ترکیه به باکو در اواخر ماه فوریه، توافق نامه های مهمی، و از جمله اختصاص 200 میلیون لیره ترکیه (حدود 30 میلیون دلار) برای خرید کالاها و خدمات نظامی از شرکت های صنایع دفاع ترکیه که اخیراً پیشرفتهای خود را در حوزه های مختلف نشان داده اند، منعقد شد. آنکارا همکاری های فنی و نظامی با باکو را به عنوان مبنایی برای همکاری های تجاری و اقتصادی در نظر گرفته است. لیست قراردادهای همکاری های دوجانبه در حوزه های انرژی و معدن با مشارکت شرکت های دولتی و خصوصی در حال گسترش است.

در سال 2019 حجم تجارت بین ترکیه و آذربایجان تقریباً 4.5 میلیارد دلار بوده است. بر طبق هدف گذاری های بلند پروازانه قرار است تا سال 2023 آن را به 15 میلیارد دلار برسانند. بطوریکه الهام علی اف گفت آذربایجان تاکنون 17 میلیارد دلار در اقتصاد ترکیه سرمایه گذاری کرده است و سرمایه گذاری های ترکیه در آذربایجان 12 میلیارد دلار بوده است. شرکت ملی نفت آذربایجان (SOCAR) برنامه ها و پروژه های سرمایه گذاری جدیدی دارد. در نتیجه اجرای آنها، حجم سرمایه گذاری های آذربایجان در ترکیه به 20 میلیارد دلار خواهد رسید. در سال 2019 ساخت خط لوله گاز سراسری آناتولی به پایان رسید که باعث شد آذربایجان بتواند موقعیت خود را در بازار گاز ترکیه به طور قابل توجهی تقویت کند. بر اساس نتایج نیمه اول سال 2020 این آذربایجان بود که در عرضه "سوخ آبی" به ترکیه بالاترین جایگاه را بدست آورد (تقریباً 5.5 میلیارد متر مکعب، 23.4 درصد افزایش نسبت به مدت مشابه سال قبل). یک اتحادیه مشترک رسانه ای بین دو کشور در حال شکل گیری است که بدنبال همگرایی عمیق و مقابله با آنچه که باکو و آنکارا آن را "تبلیغات سیاه" می دانند است. باکو اطمینان دارد که اتحاد استراتژیک و مشارکت دو جانبه آذربایجان و ترکیه، مطابق با اصل "یک ملت - دو کشور" که توسط حیدر علی اف پایه گذاری شده است، یک عامل مهم در تأمین صلح و امنیت است که به توسعه همکاری های منطقه کمک می کند. برعکس، ایروان نگرانی خود را از تقویت کیفی همکاری های نظامی سیاسی بین دو کشور همسایه در شرایطی که مناقشه قره باغ حل نشده است و هر لحظه بیم درگیری جدیدی می رود، پنهان نمی کند.

علی رغم این که درگیریهای ژوئیه از نظر شدت درگیری و تعداد قربانیان از جنگ "چهار روزه" آوریل 2016 ضعیفتر بود اما "انعکاس" آنها در سیاست خارجی بسیار بلندتر بود. اسماعیل دمیر، رئیس دپارتمان صنایع دفاعی ترکیه، در ملاقات با یک هیئت عالی رتبه نظامی باکو در 16 ژوئیه گفت: صنایع نظامی ما، اعم از هواپیماهای بدون سرنشین، موشک، سیستم های الکترونیکی و سایر فن آوری ها همه در اختیار آذربایجان است. علاوه بر انتقال سیستم های تسلیحاتی جدید به آذربایجان، ما آماده مدرن سازی مدل های موجود و تولید مشترک آنها هستیم. و تقریباً بلافاصله پس از آن تعدادی از سرویس های نظارت بر حریم هوایی، پروازهای هواپیماهای ترابری A400 ارتش ترکیه را به آذربایجان ثبت کردند. احتمالاً این هواپیماها محموله های نظامی داشته اند. باکو با تکیه بر پشتیبانی ترکیه، بیش از پیش از بالا گرفتن مناقشه صحبت می کند. همزمان با استعفای المار مامدیاریف (وزیر امور خارجه آذربایجان تا ژوئیه 2020)، آذربایجان ادبیات تهاجمی تر در تماسهای سیاسی و دیپلماتیک با طرف روسی اتخاذ کرد، به ویژه در خصوص همکاری های نظامی سیاسی روسیه و ارمنستان. کار آنقدر بالا گرفته است که مسکو را متهم می نمایند تلاش دارد با

کمک دیگران، خطوط لوله صادراتی آذربایجان را از کار بیندازد تا این کشور را از بازار انرژی ترکیه بیرون نماید. در اینجا لازم به ذکر است که یکی از قالبهای همکاری که ترکیه فعلاً با جمهوری آذربایجان و گرجستان به پیش می برد حفاظت از تاسیسات زیرساختهای انرژی است. در مفاد یادداشت تفاهمی که در سال 2018 بین دولت جمهوری آذربایجان، دولت گرجستان و دولت جمهوری ترکیه در زمینه همکاریهای دفاعی امضا شد طیف گسترده ای از اقدامات پیش بینی شده است و از جمله تبادل اطلاعات محرمانه.

برخی از رویدادها و روندهای اخیر نشان می دهند که کانون بعدی تنشها می تواند خط تماس بین ارمنستان و برون بوم (Exclave) نخجوان باشد که توسط استان زنگزور ارمنستان و مناطق جنوبی جمهوری قره باغ (که به رسمیت شناخته نشده و در مجاورت رود ارس قرار دارند)، از قلمرو اصلی آذربایجان جدا شده است.

این واقعیت که این سرزمین دارای مرز مشترکی با ترکیه است تعامل دو جانبه را بسیار ساده می کند و در مجموعه تمرینات مشترک اخیر که با مشارکت حجم قابل توجهی از نیروهای انسانی و تجهیزات، و از جمله تانک، وسایل نقلیه زرهی سنگین، سیستم های موشکی و توپخانه ای، هواپیماهای بدون سرنشین و هواپیماهای جنگی انجام شد توجه به این واقعیت بوضوح دیده شد. به عنوان مثال، هواپیماهای ترابری نظامی بالگردهای تهاجمی T-129 ATAK را برای شرکت در این تمرینات، به نخجوان رساندند. رسانه های ترکیه به صراحت از موضوع استقرار یک پایگاه نظامی کامل در نخجوان و شبه جزیره آب شوران صحبت می کنند چرا که حضور آنها در این منطقه از یک سو با عضویت ترکیه در ناتو مغایرتی ندارد و از سوی دیگر برنامه های بلندپروازانه آنها در سیاست خارجی (یعنی "جهان عثمانی") این مناطق را در بر می گیرد و حتی به خارج از آنها هم گسترش می یابد (به عنوان مثال، در آفریقا). دلایلی وجود دارد که باور کنیم پس از تمرینات فوق، ترکیه برخی از نیروهای خود، و از جمله جنگنده های چندمنظوره F-16 با خدمه، و همچنین تعدادی از هواپیماهای بدون سرنشین تهاجمی Bayraktar TB2 خود را که امتحان خود را در سوریه و لیبی پس داده اند در آذربایجان گذاشته است.

ایروان با برگزاری تمرینات و بهبود خطوط دفاعی خط مقدم خود و فعال نمودن سیاست خارجی خود در محور "خاورمیانه" به این اقدامات واکنش نشان داد. علاوه بر تشدید تماس های دیپلماتیک با یونان و جمهوری قبرس می توان به سفر کاری اخیر وزیر امور خارجه ارمنستان زهراب مناتسکانیان به مصر اشاره کرد که رهبران او از رشد جاه طلبی های منطقه ای آنکارا نگران هستند. فعال شدن سیاست خارجی ترکیه (که به هیچ وجه فقط به قفقاز جنوبی محدود نمی شود) احتمالاً به منظور ایجاد بستری جدید برای چانه زنی در سیاست خارجی با مسکو در مورد موضوعات مورد علاقه آنکارا صورت می گیرد. علاوه بر تعامل دو جانبه با آذربایجان و کشورهای آسیای میانه، همکاری های سیاسی، اقتصادی و انسانی در چارچوب "شورای ترک" تقویت می شود. در این ضمن، ترکیه خود را به عنوان یک رهبر منطقه ای در خاورمیانه، شمال آفریقا، تا حدی در بالکان و قفقاز مطرح می کند و منافع خود را دنبال می کند، از جمله منافع اقتصادی.

منبع: سایت والدای